

Tale ved indvielse af Claus Ørntofts skulptur *Virkning* på Grønningen ved Egedal Kirke i Kokkedal tirsdag den 11. september 2007 kl. 16.

Der sidder det så, granitdyret, fredeligt, bøjet sammen om sig selv, eftertænksomt, næsten sårbart. Det har fine bløde ører og et bredt godmodigt hoved, men tag ikke fejl.

Kroppen er en klump af kraft og tilbageholdt energi. Musklerne svulmer under huden, ryggen er bred som en ladeport, bagbenene er enorme, og sådan som bæstet sidder der på hug, er det en spændt fjeder af frygtindgydende styrke.

Dyret er således en blanding af sårbarhed og kraft, fredsommelighed og farlighed.

Og hvad er det egentligt for et kræ? Ja, det ligner en blanding af en okse, bjørn og løve og noget helt fjerde. Måske er det en tordenkalv!

Også plænen omkring giver en fornemmelse af dyrets kraft og tyngde. Ligesom ringe i vandet bølger jorden sig i koncentriske cirkler fra det sted, hvor bæstet sidder.

Det ligner følgerne af et nedslag, hvor fabeldyret som en meteor har ramt jorden, og når nu indvielsen af skulpturen finder sted her den 11. september, kan ingen af os selvfølgelig lade være med at tænke på, hvad et sådant nedslag kan betyde i negativ forstand - konkret og i bevidstheden.

Dyret er i granit, en af de mest genstridige sten, der findes, og man skal nok være temmelig gal i hovedet, for at gøre granithugning til sin livsopgave.

Gudskelov findes den slags gale mennesker. Dog tager Claus ikke længere ene mand livtag med sine monolitter.

I de senere år har han fået stadig flere og større opgaver, og derfor arbejder han nu sammen med dygtige kinesiske stenhuggere efter hans model, men det selvfølgelig ham selv, der står for finishen.

Ikke blot granitten, men også fabeldyrene er Claus' passion. Også her er han lidt gal, for i stedet for at se fremad - i konventionel forstand - er han gået tilbage i historien. Her henter

han sin inspiration hos de romanske stenmestre og deres døbefonte og portaler i granit, værker der udgør det fornemste stykke kunst fra vor tidlige middelalder.

Granitten, den sluttede kontur og den stiliserede natur-gengivelse deler Claus med disse mestre, men han er ikke en sent født mester Goti - en af de få romanske billedhuggere, vi kender af navn.

På trods af sin romanske inspiration er Claus Ørntoft en billedhugger fra vor tid, og selvom der er meget, der forener ham med sin kunstneriske forfædre, er der mindst lige så meget der adskiller ham fra de gamle. Med kunsthistorikeren Inger-lise Kolstrup ord, bærer han Gotis gener, men Claus er ikke Goti.

Ligesom hos de gamle stenmestre er Claus Ørntofts skulpturer oftest sluttede, kompakte former, men hvor deres værker er bundet til arkitekturen, er Claus' frie skulpturer i rummet. Det kendte de gamle ikke til, eller rettere: var ikke bevidste om.

Kunstneren respekterer som regel stenblokkens lukkede form, men er nu også begyndt at lade sine figurer vride sig ud af den, netop som udtryk for en stærkere kontakt mellem figur og rum.

Claus' arbejde med rummet begrænser sig nemlig ikke til den fritstående skulptur. Han har en stærk følelse for figureernes samspil med rummet, og har altid deres placering i miljøet med, når han udtænker sine projekter.

Hans figurer - én eller flere giver således retning eller spænding til et givent rum, og andre gange får han som her mulighed for at designe rummet omkring figuren.

Denne gang er det sket med de koncentriske volde i græsplænen, og samtidig er bæstet inde i midten stillet på skrå. Den tætte, spændte figur tager således hele den store plæne i besiddelse og giver den en retningsbestemt, vifteformet kraft.

Grønningens tidligere, diffuse rum har nu fået en klar struktur, som hjælper til at orientere os. Og hvor vigtig en sådan en profil er, kender vi jo også fra omgangen med vore medmennesker.

Det er denne bevidsthed og arbejde med rummet, der primært gør Claus Ørntoft til en moderne kunstner, og her i skulpturen til på Grønningen ved Egedal Kirke kommer der også andre aspekter fra det moderne ind.

Voldene er jo et stykke land-art, og den abstrakte spiralform danner et fint modspil til skulpturens figurative, der også selv har brudstykker af cirklen i sig. Midt i det figurative har abstraktionen aldrig været langt borte hos en kunstner som Claus Ørntoft.

Men figurativ er han, og fortællende lige så. Skulpturen – i sten og jord – vil gerne tale med os. Fabedyret må også gerne røres ved og kravles på, for den er lavet af et af de mest langtidsholdbare materialer, der findes.

Hos Claus Ørntoft er formsprog og materiale derfor folkeligt i ordets bedste forstand - og det gælder også for hans arbejde med rummet. Kunstnerens medmennesker er altid en central faktor i hans arbejde.

Hvad er det så for en historie, han fortæller? Ja, også her er Claus en moderne kunstner, for mens de romanske stenmestre arbejdede med en nogenlunde defineret symbolik indenfor et kristent verdenssyn, ja så er den moderne kunstners fortællinger subjektive og tvetydige.

Det gælder også den skulptur, vi indvier i dag. Her må enhver prøve at få det ud af den, hun eller han kan. I hvert fald er et indadvendt og kraftfuldt fabedyr af mystisk herkomst landet her på Grønningen ved siden af Egedal Kirken.

På samme måde som den har sat plænen i bevægelse, vil den også på sin egen underfundige og alligevel magtfulde måde bevæge alle dem, der har sin gang i området, men også folk, der kommer hertil for at opleve en skulptur af en af Danmarks ledende billedhuggere.

Det er nemlig også en seværdighed, vi indvier i dag, og der er derfor flere grunde til at ønske Fredensborg Kommune i almindelighed og Kokkedal i særdeleshed tillykke med et værk, der på alle måder vil leve op til sit navn.

Nils Ohrt